

Anafylaxi

– en svår allergisk reaktion

Anafylaxi är en svår allergisk reaktion

Anafylaxi (anafylaktisk chock) är en svår allergisk reaktion som kan vara livshotande. Symtomen kan komma snabbt efter kontakt med allergen. Omedelbar behandling kan rädda ditt liv och adrenalin är förstahandsbehandling. Om du har en adrenalinpenna – använd den omedelbart.

Vanliga orsaker

Vanliga orsaker till anafylaxi är geting- och bistick samt födoämnen som tex jordnötter, nötter, sesamfrö, fisk, skaldjur, mejeriprodukter och ägg. Andra orsaker är latex, penicillin och andra läkemedel.

Hos vissa personer kan ansträngning utlösa anafylaxi – av sig själv eller i kombination med andra faktorer som födoämnen eller läkemedel. Även köld kan utlösa anafylaktisk chock. I enstaka fall vet man inte orsaken.

Symtom

- Klåda, speciellt under fötterna, i händerna eller på huvudet
- Stickande känsla i munnen
- Svullnad i munnen och halsen, på läpparna och ögonen
- Klåda, rodnad eller nässelutslag var som helst på kroppen
- Yrsel, ångest, kallsvettning
- Magsmärtor, illamående och kräkning
- Andnöd eller astmasymtom

- Plötslig svaghet, blodtrycksfall, svimning
- Förvirring eller förlorat medvetande

Kritiska symtom: Det är svårt att andas, din mun och ditt svalg sväller upp, du blir plötsligt trött och yr eller du känner en stadig försämring. Om du får dessa symtom, injicera då adrenalin omedelbart. Ring 112 och be om ambulans.

Vem har risk för anafylaxi?

En person som en gång drabbats av anafylaxi – oavsett orsak – riskerar även i framtiden att få en allvarlig reaktion. Om du har haft en anafylaktisk reaktion – även en lättare – bör du kontakta din läkare för en utredning.

Om reaktionen beror på jordnötter, nötter, skaldjur eller fisk ska den inte ignoreras även om den är lindrig. Detta gäller också för vissa läkemedel, insektsstick eller latex. Din läkare ger dig viktig information och förskriver de läkemedel som du behöver.

Behandling

Att *undvika det man inte tål* är det bästa sättet att undvika en allergisk reaktion och anafylaxi.

Adrenalin är förstahandsbehandling vid en anafylaxi. Om du har en adrenalinpenna – använd den omedelbart.

Ta därefter *antihistamin- och kortison-tabletter* enligt din läkares instruktion. Antihistamin-tabletterna lindrar nässelutslag, klåda och irritation. Kortison kan minska risken för reaktioner som kan uppstå flera timmar efter kontakt med allergenet.

Så förbereder du dig

Försäkra dig om att du förstår läkarens instruktioner. Om du har fått en adrenalinpenna, läs instruktionen noggrant så att du vet hur du ska göra injektionen. På internet hittar du också instruktionsfilm och du kan beställa träningspennor (utan nål och adrenalin).

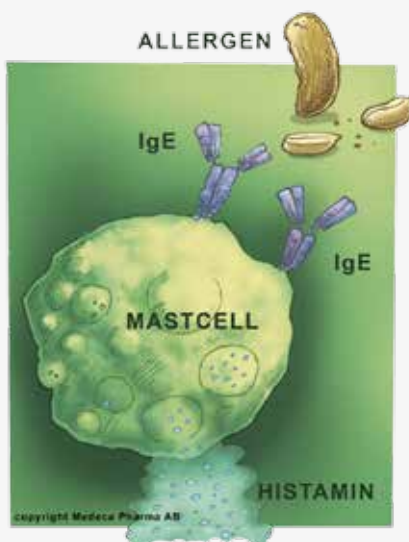
Berätta för dina vänner, kollegor, lärare m m att du har risk att få anafylaxi. Visa hur man använder din adrenalinpenna. Berätta vad de ska göra i en akut situation om du själv inte kan ta din injektion och att de ska ringa efter en ambulans.

Bär alltid med dig din akutmedicin när det finns risk för att du utsätts för ämnen som du är allergisk mot.

Så verkar adrenalin

En anafylaxi orsakas av plötsligt frisläppande av substanser från cellerna ut i blodet och vävnaderna. De frisläppta substanserna – främst histamin – påverkar blodkärlen och orsakar svullnad i mun och svalg. Blodtrycket faller och buksmärter kan uppstå. Yrsel, svimning och chock kan följa.

Adrenalin drar snabbt ihop blodkärlen och slappnar av muskulaturen. Det förbättrar andningen, stimulerar hjärtat och förhindrar fortsatt uppsvällning i ansiktet och av läpparna.

När du får en anafylaxi

- Underskatta inte en allvarlig allergisk reaktion. Använd din adrenalinpenna enligt läkarens ordination. Hellre en gång för mycket än för lite. Den kan rädda ditt liv. Ligg ner med benen högt.
- Ring 112 och säg: ”Det är akut. Förmodad allergichock”.
Lämna namn, adress och telefonnummer för ambulanspersonalen.
- Det är bra om någon väntar utanför bostaden för att visa vägen för ambulanspersonalen. Är du ensam i bostaden, lås upp ytterdörren.
- Svara på frågor från ambulanspersonal eller läkare och tala om vilka läkemedel som du har tagit och vad som har gjorts.
- Ta antihistamin- och kortisonpiller om sådana ordinerats. Dessa piller är inte akutmediciner och påverkar inte akutförloppet. Inhalera astmamedicin om du får astma.
- Om ingen förbättring har skett efter 5–15 minuter och ambulansen inte har kommit kan ytterligare en adrenalininjektion göras. Du rekommenderas därför att alltid ha med dig mer än en adrenalinpenna.

**Lär dig mer om anafylaxi och allergier på
emerade.com och medeca.se**

Medeca Pharma

Box 24005
750 24 Uppsala

Tel 018-25 85 30
www.emerade.com

info@medeca.se
www.medeca.se